

Valtakunnallinen teema:

Osaaminen

Toimintalinja 4: Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen

Toimenpidekokonaisuudet:

- Osuvaa osaamista
- Kotona Suomessa
- Osallistamalla osaamista
- Nuorisotakuu
- Uusilla kasvualoilla ja rakennemuutoksissa tarvittavan osaamisen vahvistaminen
- Luovaa osaamista

Erityistavoite 9.1 Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen

Toimenpidekokonaisuus: Osuvaa osaamista

Sujuvat siirtymät: Luodaan ja pilotoidaan valtakunnallisia, koulutuksen järjestäjien yhteistyöhön perustuvia siirtymävaiheiden palveluita ja toimintamalleja. Keskeiset toimintamallit ovat opintonsa keskeyttäneiden välittömän eteenpäin poluttamisen yhtenäiset toimintatavat; koulutuksen henkilökohtaistamisen mallit; aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen toimintamallien uudistaminen osana joustavia ja yksilöllisiä opinto- ja tutkintopolkua sekä työllistymistä ja jatko-opintoihin sijoittumista tukevien toimintamallien ja palvelujen juurruttaminen osaksi oppilaitosten toimintaa. Valtakunnallisen kehittämistyön pohjaksi ja tueksi kootaan sekä olemassa olevat toimintatavat ja -mallit että alueellisissa hankkeissa kehitettävät mallit ja arvioidaan niiden valtakunnallinen hyödynnettävyys.

Korkeakoulusta työelämään: Toteutetaan valtakunnallinen kokonaisuus vahvistamaan korkeakoulujen valmiuksia edistää opiskelijoidensa työllistymistä. Tarkoituksena on, että opiskelijat saavat tasavertaisesti hyvät lähtökohdat työmarkkinoille jo opiskelunsa aikana. Erityishuomio kohdistetaan aloille, jotka eivät suoraan valmista tiettyyn ammattiin. Kokonaisuus koostuu kolmesta pääalueesta: i) valtakunnallinen tuki ja taustoitus työllistymistä edistävien toimintatapojen syntymiselle ja vakiintumiselle korkeakoulujen opintoprosesseissa ja opiskelijapalveluissa; ii) puitteiden luominen opiskeluun sisältyvän työharjoittelun ja siihen liittyvien tukitoimien valtakunnalliselle uudistamiselle. Työn eräänä osatekijänä on opiskelunaikaisen työssäkäynnin opinnollistaminen; iii) korkeakouluopiskelijoiden valmentaminen mm. sosiaalisen median kautta avautuvien uusien työllistymis- ja rekrytointikanavien käyttöön.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Taito-ohjelma: Toteutetaan valtakunnallinen ohjelma, jossa kehitetään ja juurrutetaan työhön ja työtaitoihin kytkeytyviä toimintamalleja heikot perustaidot omaavien aikuisten taitojen parantamiseksi. Kohderyhmänä ovat sellaiset väestöryhmät, joiden perustaitojen hallinta on niin heikkotasoinen, että heillä on vaikeuksia toimia täysipainoisesti työssä ja arjessa. Tuensaajia ovat esim. kolmannen sektorin järjestöt, koulutuksen järjestäjät, kirjastot sekä työmarkkinajärjestöt, jotka yhteistyönä etsivät parhaita ratkaisuja viiteryhmänsä taitojen kehittämiseen ja toteuttavat tai ostavat heille koulutusta.

Osuva ohjaus: Vahvistetaan ensisijaisesti Ohjaamon ja Opintopolku.fi:n palvelukykyä kehittämällä monialaista tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluosaamista sekä toimintatapoja. Tarkoituksena on sekä kehittää koulutukset että kouluttaa kohderyhmiä. Koulutuksen keskeisiä kohderyhmiä ovat Ohjaamoissa työskentelevät ja Opintopolku.fi-palvelua hyödyntävät opinto-ohjaajat, uraneuvojat ja muut ohjaus- ja koulutuspalveluiden asiantuntijat. Koulutus räätälöidään kohderyhmän mukaan.

Yhteyshenkilöt: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Seija Rasku, Kirsti Kylä-Tuomola, Petri Haltia, Päivi Bosquet ja Ulla-Jill Karlsson

Toimenpidekokonaisuus: Kotona Suomessa

Tuotetaan korkeakoulutettujen maahanmuuttajien aikaisemmin hankkiman osaamisen tunnustamisen ja tunnistamisen valtakunnalliset periaatteet. Toiminnassa huomioidaan erityisesti tutkinnon ja ammattipätevyyden tunnustamisen edellytyksinä olevien lisäopintojen järjestäminen (ml. kieliopinnot). Käynnistetään valtakunnallinen kokonaisuus, jonka tavoitteena on pilottihankkeiden kautta vakiinnuttaa pysyvät rakenteet oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien peruskoulun suorittamiseen.

Toiminnan tuloksena maahanmuuttajien aikaisemmin hankittu osaaminen hyödynnetään täysimääräisesti. Maahanmuuttaja naisten ja miesten edellytykset hakeutua toisen asteen koulutukseen ja muuhun koulutukseen paranevat. Yhteiskuntaan integroituminen helpottuu ja työllistyminen paranee.

Yhteyshenkilö: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ulla-Jill Karlsson

Toimenpidekokonaisuus: Osallistamalla osaamista

Hankkeilla edistetään osaamisresurssien parempaa ja tasa-arvoisempaa hyödyntämistä. Taide-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotyölähtöisiä toimintamenetelmiä käyttävät toimijat ja

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

palveluiden tuottajat tukevat syrjäytymisuhan alaisia nuoria ja heidän perheitään koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheissa. Nuorten kanssa toimivien moniammatillinen osaaminen sekä koordinaatiota edistävät julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin väliset osaamisverkostot vahvistuvat. Asiakas- ja toimijanäkökulma vahvistuu. Syntyy uusia palvelujen ja toimintojen järjestämisen ja tuottamisen tapoja ja uusia toimintamalleja.

Monialaisen osaamisen vahvistaminen: Vahvistetaan kolmannen, julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden monialaista osaamista, osaamisverkostoja ja -rakenteita ja lisätään koordinaatiota koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheita tukevissa toiminnoissa ja palveluissa. Tuotetaan uudenlaisia toimintamuotoja ja -menetelmiä, aktivoidaan toimijoita ja palveluiden käyttäjiä ja kehitetään toimenpidekokonaisuuteen liittyvää seuranta- ja arviointia.

Osallisuus, vaikuttaminen ja hyvinvointi nuorten toimintaympäristöissä: Ehkäistään nuorten elinympäristöjen ja ryhmien eriytymisestä johtuvien erojen vaikutusta koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheissa edistämällä osallisuutta ja hyvinvointia arjen toimintaympäristöissä. Kehitetään kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotyön osallistavia sekä niiden ja oppilaitosten yhteistoimintaa vahvistavia toimintamuotoja nuorten työ- ja toimintakyvyn vahvistamiseksi. Lisätään nuorten vaikutusmahdollisuuksia ja verkostoidaan eri toimijoita ja niiden osaamisresursseja (koulu, järjestöt, digitaaliset ja kaupalliset ympäristöt ja palvelut).

Taide-, kulttuuri- ja liikuntalähtöiset menetelmät: Osana monialaista kehittämistoimintaa mallinnetaan, pilotoidaan ja verkotetaan osaamisen hyödyntämistä tukevia ja työelämää kehittäviä taide-, kulttuuri- ja liikuntalähtöisiä menetelmiä, vähennetään liikkumattomuutta ja istumista koulutuksen ja työelämän eri vaiheissa.

Toiminnalla on yhteys TL 5:n osallisuutta edistävään ohjelmaan, mutta poikkeaa siitä siten, että tässä ohjelmassa keskeistä on yksilöiden ja yhteiskunnan osaamisresurssien hyödyntäminen ja osaamistavoitteiden tukeminen, kun taas TL 5 kohdentuu köyhyyden ja syrjäytymisen erityisryhmiin.

Yhteyshenkilöt: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Esa Pirnes, Kirsi Kaunisharju, Heidi Sulander, Merja Hilpinen, Minna Karvonen ja Leena Laaksonen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Toimenpidekokonaisuus: Nuorisotakuu

Lukioiden työelämäyhteistyötä edistetään luomalla ja pilotoimalla lukioon soveltuvia lukion ja työelämän yhteistyön toimintamalleja sekä määrittelemällä valtakunnalliset periaatteet lukioiden työelämäyhteistyölle. Yhteistyössä voivat olla mukana myös alueen ammatilliset oppilaitokset ja korkeakoulut, jolloin lukion opiskelija voi halutessaan suorittaa ammatillisten tutkinnon osan tai korkeakouluopintojen osan työelämäyhteistyön kautta. Valtakunnallisen kehittämisen pohjaksi kootaan olemassa olevat lukioiden työelämäyhteistyön mallit ja arvioidaan niiden valtakunnallinen hyödynnettävyys. Lisäksi luodaan uusia toimintamalleja yhteistyössä koulutuksen järjestäjien, työelämän ja alueellisten hankkeiden kanssa niiltä osin, kun valtakunnallisesti sovellettavia malleja ei vielä ole.

Nuorten oppisopimuskoulutuksen toteutusedellytyksiä vahvistetaan. Vahvistetaan nuorten oppisopimuksen toteutusedellytyksiä yritysten ja oppilaitosten yhteistoiminnalla ja toimijoiden valmentamisella ja tiedotuksella.

Toiminnan tuloksena koulutuksen työelämäyhteydet vahvistuvat ja paikallisten viranomaisten monialainen verkostoyhteistyötä toimii aiempaa paremmin. Nuorilla ja perusopetuksen sekä toisen asteen opintojen ohjaajilla on ajantasaiset ja oikeat tiedot työelämästä ja työssäoppimiseen painottuvista koulutuksen järjestämismuodoista koulutus- ja uravalintojen pohjaksi. Lisäksi alueilla on toimivat yhteistyöverkostot koulutuksen järjestäjien, opiskelijoiden, opettajien, työnantajien, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Koulutus on laadukasta ja vastaa aiempaa paremmin sekä työelämän että yksilön tarpeita. Opiskelu-aika lyhenee ja työurat pitenevät alkupäästä.

Yhteyshenkilöt: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Elise Virnes, Jussi Pihkala, Mari Pastila-Eklund

Erityistavoite 9.2 Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen

Toimenpidekokonaisuus: Uusilla kasvualoilla ja rakennemuutoksissa tarvittavan osaamisen vahvistaminen

Valtakunnallisten koulutusmallien kehittäminen: Kasvu- ja rakennemuutosalojen tarpeisiin syntyy uusi verkostomaisesti toimiva korkeakoulutuksen muoto, jolla voidaan joustavasti räätälöidä korkeakoulujen ydinosaamiseen pohjautuvia koulutustuotteita uusiutuville aloille. Syntyvän uuden koulutuksen kehittämisetoja ovat: pureutuminen suoraan kehitettä-

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

vän muutosalan kysymyksiin ja välitön yhteys korkeakoulujen ydinosaamiseen. Tutkintojen osista muodostuva työelämäkoulutus on selkeä lähtökohta uudelle koulutusmuodolle. *Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi:* Kehitetään koulutus- ja osaamistarpeiden valtakunnallisia aikuis-koulutuksen ennakkoinnin menetelmiä ja aikuiskoulutuksen ennakointitiedon hyödyntämistä koulutustarjonnan osuvuuden parantamiseksi.

Yhteyshenkilöt: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kirsti Kylä-Tuomola, Ville Heinonen

Toimenpidekokonaisuus: Luovaa osaamista

Monialaiset osaamisohjelmat: Tuetaan uutta luovan talouden ja aineettoman arvonluonnin kehittymistä kasvu- ja rakennemuutosalojen monialaisella neuvonnalla, mentoroinnilla, koulutuksella ja osaamisohjelmilla, joissa yhdistetään luovien alojen yrittäjyyden, kulttuuri- ja liikuntamatkailun sekä muiden alojen osaamista tavoitteena osaamisen ja ammattitaidon vahvistuminen kansainväliselle tasolle.

Koulutustarjonnan osuvuuden parantaminen uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi: Parannetaan luovaan osaamiseen liittyvän koulutustarjonnan osuvuutta ja monialaista osaamista ideoiden kaupallistamiseksi, uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi, ”brändäämiseksi”, uusien jakelukanavien ja arvoketjujen hyödyntämiseksi kasvu- ja rakennemuutosaloilla ja niiden osaamis- ja innovaatioverkostoissa.

Ammattilaisten ja opettajien osaaminen: Kehitetään luovien alojen ammattilaisten ja opettajien liiketoiminta-, johtamis-, markkinointi- ja kansainvälistymisosaamista alan liiketoiminnan vahvistamiseksi ja koulutustarjonnan osuvuuden parantamiseksi.

Luova osaamisen työelämässä: Vahvistetaan kasvu- ja rakennemuutosaloilla työvoiman innovoinnin, luovuuden, yrittäjyyden ja työkyvyn edistämistä. Tuetaan ja edistetään johtamista sekä työntekijöiden innovointi- ja työkykyä luovan osaamisen, taiteen, kulttuurin ja liikunnan menetelmin ja keinoin.

Tiedontuotanto ja viestintä: Tuetaan uutta luovan talouden ja aineettoman arvonluonnin valtakunnallista toimintaa (hyvien käytäntöjen kokoaminen, levittäminen ja juurruttaminen), tiedontuotantoa ja viestintää.

Yhteyshenkilöt: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kirsi Kaunisharju, Heidi Sulander, Anne Mattero, Minna Karvonen/Leena Laaksonen, Kimmo Aulake, Esa Pirnes

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

